

Sosiaali- ja terveyspalveluiden perusparannus -seminaari 23.9.2017, Tampere

Vammaispalvelut ja vammaisten
ihmisten oikeudet

Vasemmiston vammaispoliittisen työryhmän
puheenjohtaja Elina Nykyri

Vasemmiston vammaispoliittinen työryhmä

- puoluehallituksen asettama valmisteleva elin
- tekee yhteistyötä Vasemmiston vammaisverkoston ja puolueen Sote-työryhmän kanssa
- huolehtii, että Vasemmiston vammaisverkostoon kuuluvien, vammaisten, heidän läheistensä sekä heidän kanssaan työskentelevien ääni tulee kuuluviin
- 17 jäsentä
  - Ø valmisteleo puolueen vammaispoliittinen ohjelman
  - Ø tukee Sote-työryhmää vammaiskysymyksissä
  - Ø tekee aloitteita, lausuntoja ja kannanottoja vammaispoliittisista asioista

23.9.2017

Elina Nykyri

2

Vasemmiston vammaisverkosto

- vammaisten itsensä perustama Vasemmistoliiton vammaispoliittinen keskustelu- ja vertaistukiryhmä
- ei saa olla muun puolueen jäsen
- vammaisia tai pitkäaikaissairaita, heidän läheisiään tai heidän kanssa työskenteleviä ryhmän jäseninä
- toimii pitkälti Facebookissa, lisäksi tapaamisia
- Vammaispoliittinen työryhmä ja verkosto ovat yhteistyössä
- verkosto ja työryhmä yhdessä laativat aloitteita, lausuntoja ja kannanottoja vammaisasiosta

23.9.2017

Elina Nykyri

3

Vammaisten tilanne nykyisin

- 15 % suomalaisista on toimintakykyrajoitteisia
- Takuueläkeläisellä bruttotulo on vuodessa 9 202 €.
Pienituloisuuden raja = köyhyysraja, nettotulona 14 300 €.
- Suomi ratifioi 2016 YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen
- palvelut eivät sen vaatimalla tasolla
- hankintalaki rikkoo YK:n vammaisten ihmisoikeussopimusta -> vammaisten välttämättömän avun kilpailuttaminen sallittu (esim. pakkomuutot)
- Ei myytävänä -kansalaisaloite
- hankintalain muuttaminen siten ettei vammaisille välttämättömiä palveluita kilpailuteta
- aloitteen takana useat vammaisjärjestöt
- Vasemmistoliitto vastusti vammaispalveluiden kilpailuttamista eduskunnassa

23.9.2017

Elina Nykyri

4

23.9.2017

Kuvat: Sira Moksi

Elina Nykyri

5

www.eimyytavana.fi
<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/2538>

23.9.2017

Elina Nykyri

6

Vammaiset ja hallituksen säästöt

- Vammaisiin vaikuttavia hallituksen leikkauksia:
  - Ø Kelan eläkkeiden ja etuuksien **indeksijäädytys**
  - Ø sosiaali- ja terveyspalveluiden **asiakasmaksujen nosto**
  - Ø **lääkekorvausten leikkaukset**
  - Ø **Kelakyytiä omavastuiden nosto 25 € matkaa kohti**
- **moni vammaisen joutuu turvautumaan toimeentulotukeen sairauksujensa takia**
- **Hallitus leikkaa 283 miljoonaa euroa vammaisilta**
  - Ø vammaispalvelulain uudistus ja luopuminen verotuksen invalidivähennyksestä (arvioitu säästö 73 milj. €)
  - Ø kotihoitoon siirtyminen laitoksista ja muu vammaisten asumisrakenteen kehittäminen

23.9.2017

Elina Nykyri

7

Vammaisen kannalta hyvä yhteiskunta

- **Esteetön** - muutakin kuin sitä, että pääsee pyörätuolilla osallistumaan
- **Yhdenvertainen** - jokaisella tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet opiskella, käydä toissa, harrastaa, vaikuttaa yhteiskunnallisesti
- **Vammaisia, heidän läheisiään ja heidän kanssa työskenteleviä kuunnellaan jo palveluita suunniteltaessa**
- **Palveluissa kunnioitetaan vammaisen itsemääräämisoikeutta**
- **Positiivinen diskriminaatio eli tukitoimet** ovat välttämättömiä ja ne on suunniteltava yhdessä vammaisen itsensä ja hänen läheisensä kanssa sekä niiden on oltava riittäviä
- **Vammaisia, heidän läheisiään ja heidän kanssaan työtä tekeviä tulee olla mukana päätöksenteon joka tasolla**

23.9.2017

Elina Nykyri

8

...vammaisesta kannalta hyvä yhteiskunta

- Vammaisella tulee olla oikeus valita itse asuinpaikkansa ja se kenen kanssa asuu -> **ei pakkomuuttoja**
-> **ei kilpailutusta** -> **Ei myytävänä -kansalaisaloite!**
- vammaisille välttämättömiä palveluita ei saa kilpailuttaa
- **Vammaispalvelulain alaisten palveluiden on oltava ensisijaisia**, ei sosiaalihoitolain alaisten palveluiden
- vammaispalvelulakia sovellettava kaikkiin henkilöihin, jotka tarvitsevat pitkäaikaisen toimintarajoitteen johdosta välttämättä ja toistuvasti apua tai tukea elämässä
-> **iäkkäitä ei saa rajata pois lain piiristä**
- **Palvelun laadun tulee merkitä enemmän kuin hinnan**
- **Sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakasmaksut eivät saa olla liian korkeita**

23.9.2017

Elina Nykyri

9

Vammaisille hyvät sote-palvelut

- **Palveluiden maksuttomuudesta pidettävä kiinni**
- **Henkilökohtaisen avun työnantajamallista ei saa luopua**, ja se pitää olla saatavilla **kaikille**, jotka sitä tarvitsevat -> **voimavaravaatimuksesta luovuttava**
- **Vammaisten omaisia ja muita läheisiä tulee kuunnella.** Erityisesti, jos vammaisen ei kykene itse kertomaan mielipidettään.
- **Maakuntavaltuustoihin tarv. vammaisneuvostot**
- **Vammaisasiamies!**
- **Kuljetuspalvelut: taattava turvallisuus ja laatu!**
Lupamenettely! Matkoja oltava tarpeeksi, niitä pitää voida käyttää muuallakin kuin kotiseudulla ja taattava, että kyyti on ajallaan (mm. yhdistelykyydit).

23.9.2017

Elina Nykyri

10

Vammaisten toiveita

- **Ettei tarvitse jatkuvasti taistella** saadakseen avun.
- Toimintakyvyltään rajoitteisilla ihmisillä on yhtäläiset **ihmisoikeudet kuin muillakin** Suomessa asuvilla.
- **Itsemääräämisoikeus** ja **yhtenäisyys** keskeisiä.
- Lainsäädännön mahdollistettava, että vammaiset voivat elää omannäköistään elämää.
- **Raha ei saa olla kriteerinä järjestettäessä palveluja.**
- **Vammaisen tarvitsee turvallisuudentunnetta**
-> päätökset tehtävä toistaiseksi voimassaolevina
- Takuueläkkeen nosto ja asiakasmaksujen pienentäminen
-> riittävä toimeentulo
- *Eräs vammaisen: "minua niin suuttuttaa se, että tapaam jatkuvasti sellaisia ihmisiä, jotka haluavat kontrolloida ja holhota minua!"*
- *Toinen henkilö kysyy: "Tuleeko ikinä lakia, jonka mukaan vammaisen saisi elää pelotta ja rauhassa ilman, että joku on alvariinsa muuttamassa palveluja/lakeja ja käytäntöjä?"*

23.9.2017

Elina Nykyri

11

Elina Nykyri

12

HYVÄÄ SYKSYÄ!

23.9.2017

Elina Nykyri

13